

DISPUTATIO XXXIX.		SECT. II. <i>Quibus modis, et a quibus incurratur.</i>	448
DE CESSATIONE A DIVINIS.		SECT. III. <i>Quando illam incurrant cooperantes.</i>	452
SECT. I. <i>Quid et quotuplex sit.</i>	286	SECT. IV. <i>Utrum incurratur per omissionem obviandi illi.</i>	456
SECT. II. <i>Quos effectus habeat.</i>	292	SECT. V. <i>Utrum ex homicidio casuali secuto ex opere licito contrahatur.</i>	459
SECT. III. <i>Quomodo ferenda sit.</i>	303	SECT. VI. <i>Utrum contrahatur ex homicidio ex opere illicito.</i>	463
SECT. IV. <i>A quo et quomodo tollenda sit.</i>	308	DISPUTATIO XLVI.	
DISPUTATIO XLI.		DE IRREGULARITATE EX HOMICIDIO NECESSARIO, SEU IN DEFENSIONEM FACTO.	
DE IRREGULARITATE IN GENERALI.		SECT. I. <i>Utrum incurratur ex homicidio in defensionem propriæ personæ.</i>	471
SECT. I. <i>Quid sit, et qua potestate introducta.</i>	309	SECT. II. <i>Utrum incurratur ex homicidio in defensionem bonorum temporalium.</i>	476
SECT. II. <i>Quos habeat effectus.</i>	314	SECT. III. <i>Utrum ex homicidio in defensionem proximi.</i>	480
SECT. III. <i>Quotuplex sit, et ob quam causam incurratur.</i>	331	DISPUTATIO XLVII.	
SECT. IV. <i>Utrum solo Ecclesiastico jure imponatur.</i>	341	DE IRREGULARITATE EX HOMICIDIO OB DEFECTUM LENTITATIS.	
SECT. V. <i>Utrum ferri debeat per jus expressum.</i>	348	SECT. I. <i>Utrum iudex ferens sententiam in causa sanguinis fiat irregularis.</i>	482
SECT. VI. <i>An dubium facti excuset illam.</i>	356	SECT. II. <i>Utrum accusator in eadem causa.</i>	488
SECT. VII. <i>Qui possint illam contrahere.</i>	360	SECT. III. <i>Utrum testis in causa eadem.</i>	495
SECT. VIII. <i>Quæ sit forma illam ferendi.</i>	363	SECT. IV. <i>Utrum curiales, et ministri iustitiæ.</i>	498
DISPUTATIO XLII.		SECT. V. <i>Utrum militantes in bello injusto.</i>	501
DE MODIS, QUIBUS TOLLITUR IRREGULARITAS.		SECT. VI. <i>Utrum mutilantes in bello justo.</i>	503
SECT. I. <i>Utrum sola dispensatione tollatur.</i>	370	SECT. VII. <i>Utrum per alias actiones contrahatur irregularitas.</i>	503
SECT. II. <i>Quis possit in ea dispensare.</i>	374	DISPUTATIO XLVIII.	
SECT. III. <i>Quæ sit forma dispensationis illius.</i>	380	DE IRREGULARITATE EX INFAMIA.	
DISPUTATIO XLIII.		SECT. I. <i>Quid sit infamia et quotuplex.</i>	508
DE IRREGULARITATE CONTRACTA EX DELICTO CIRCA USUM SACRAMENTORUM.		SECT. II. <i>Utrum infamia ex crimine inferat irregularitatem.</i>	516
SECT. I. <i>Utrum contrahatur per indebitam suspensionem baptismi.</i>	383	SECT. III. <i>Utrum infamia ex alieno delicto.</i>	520
SECT. II. <i>Utrum per indebitam suspensionem alterius sacramenti extra ordines.</i>	388	DISPUTATIO XLIX.	
SECT. III. <i>Utrum per indebitam suspensionem ordinum.</i>	390	DE IRREGULARITATE EX BIGAMIA.	
SECT. IV. <i>Utrum per indignam ordinis usurpationem.</i>	395	SECT. I. <i>Utrum ex propria bigamia contrahatur.</i>	522
SECT. V. <i>Utrum per indignam ordinis administrationem.</i>	403	SECT. II. <i>Utrum ex duplici matrimonio non valido.</i>	524
DISPUTATIO XLIV.		SECT. III. <i>Utrum ex unico matrimonio vero.</i>	529
DE IRREGULARITATIBUS QUÆ EX ALIIS DELICTIS CONTRAHUNTUR.		SECT. IV. <i>Utrum ex unico matrimonio nullo.</i>	534
SECT. I. <i>Utrum per heresim incurratur.</i>	407	SECT. V. <i>Quo jure introducta sit, et quos habeat effectus irregularitatis bigamiæ.</i>	535
SECT. II. <i>Ad quas personas extendatur ob crimen heresis.</i>	410	SECT. VI. <i>Quis possit in illa dispensare.</i>	538
SECT. III. <i>Utrum ad hereticorum filios, et neophytos extendatur.</i>	414	DISPUTATIO L.	
SECT. IV. <i>Utrum propter simoniam, vel aliud vitium religioni contrarium incurratur.</i>	419	DE IRREGULARITATE EX DEFECTU NATALIUM.	
SECT. V. <i>Utrum propter alia crimina.</i>	422	SECT. I. <i>Quot modis fiant legitimi.</i>	543
DISPUTATIO XLV.		SECT. II. <i>Quot sint species illegitimatorum.</i>	546
DE IRREGULARITATE EX HOMICIDIO VOLUNTARIO.		SECT. III. <i>Utrum omnes illegitimi sunt irregulares.</i>	548
SECT. I. <i>Quæ voluntas requiratur ad illud.</i>	425	SECT. IV. <i>Utrum omnes, quorum origo incerta est.</i>	550
SECT. II. <i>Utrum ad hæc irregularitatem effectus requiratur.</i>	427	SECT. V. <i>Quibus modis auferatur hæc irregularitas.</i>	554
SECT. III. <i>Quis incurrat irregularitatem homicidii huius.</i>	432	DISPUTATIO LI.	
SECT. IV. <i>Qualis sit irregularitas hæc.</i>	446	DE IRREGULARITATE EX DEFECTU PERSONALI INCULPABILIT.	
DISPUTATIO XLVI.		SECT. I. <i>Utrum incurratur ex defectu animæ.</i>	561
DE IRREGULARITATE HOMICIDII CASUALIS.		SECT. II. <i>Utrum ex defectu corporis.</i>	565
SECT. I. <i>Utrum per homicidium indirecte voluntarium irregularitas contrahatur.</i>	440	SECT. III. <i>Utrum ex defectu bonorum temporalium.</i>	571

DISPUTATIONES P. D. FRANCISCI SUAREZ

E SOCIETATE JESU

DE CENSURIS IN COMMUNI

ET IN PARTICULARI DE EXCOMMUNICATIONE,
SUSPENSIONE, ET INTERDICTO, AC PRÆTEREA DE IRREGULARITATE.

CONTINUATIO.

DISPUTATIO XXV.

SECTIO I.

DE SUSPENSIONE QUOAD ESSENTIAM ET SPECIES
EJUS.

Quæ sit propria ratio hujus censuræ.

Multiplex suspensionis significatio. — De hac secunda specie censuræ, juxta consuetam methodum, dicemus prius, quæ ad communem rationem suspensionis spectant, deinde ad singulas jure latas descendemus. Nomen autem *suspensio* multiplex est; Latinis enim animi dubiam et incertam eventus expectationem significat; ac deinde corporis suspendium, certumque supplicii genus, quod etiam apud Jurisperitos significat; et præterea dilationem, quæ in usu vel rei expeditione interponitur; sic enim dicitur suspendi sententia, officium, etc. Præter hæc vero applicata est hæc vox in jure canonico ad significandam quamdam speciem censuræ; nam licet interdum latius sumatur, ut pro interdicto ab ingressu Ecclesiæ, c. 1 de Sentent. excommun., in 6, et pro impedimento utendi aliquo temporali munere, Extravag. unic. Joannis XXII, de Sent. excommun., quæ non est pœna spiritualis, nec propria clericorum, nec censura, nihilominus stricte sumpta significat pœnam spiritualem propriam clericorum, ac censuram, de qua hic est sermo. Supponimusque dari hoc genus censuræ et pœnæ, esseque ab aliis distinctum, juxta c. Quærenti, de Verbor. significatione, et superius dicta de censuris in communi, quæ in sequentibus clariora fient; ubi etiam explicabimus, quomodo interdum hæc pœna, licet spiritualis sit, non sit propria censura.

XXV bis.

4. *Ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi est, quia propriæ differentię censurarum non possunt explicari nisi in ordine ad effectus suos; nam, cum censura nihil aliud sit, quam spirituale quoddam vinculum privans hominem usu aliquorum bonorum, seu ligans, vel impediens illum in ordine ad aliquos actus, non potest propria ejus ratio sine habitudine aliqua ad proprios ejus effectus intelligi. At vero suspensio nullos effectus proprios habere videtur, quos excommunicatio, vel interdictum non habeant; et ideo difficile est propriam illi differentiam, seu rationem assignare. Nam ad summum poterit distingui ab excommunicatione majori tanquam pars a toto, seu tanquam magis vel minus prohibens; quomodo distinguitur etiam excommunicatio minor a majori; erit ergo suspensio tanquam quædam excommunicatio minor, non vero propria species censuræ.

Definitio suspensionis.

2. *Genus definitionis.* — Datur suspensio quæ non est censura. — In definitione suspensionis tradenda, varie loquuntur Doctores, et Summistæ; omissis vero multis, quæ referre inutile esset, breviter dicendum est, suspensionem esse, *censuram quamdam Ecclesiasticam, qua minister Ecclesiæ impeditur, ne functiones Ecclesiasticas exercent, aliquaque Ecclesiastica potestate utatur.* Quæ

definitio quoad genus constat ex dictis; et per illud excluditur ab hac consideratione mortale peccatum, quod ab aliquibus suspensio appellatur, quia per illud impeditur sacerdos ne sacrum faciat, donec ab illo absolvatur. Sed impropriissima est locutio, quia illud impedimentum nec est poena, nec censura Ecclesiastica, nec est humano jure introductum, sed intrinsece concomitans talem culpam. Deinde per illud genus distinguitur hæc suspensio in universum et ab irregularitate, et ab omni poena Ecclesiastica, quæ censura non est, et specialiter ab omni genere suspensionis, quæ non per modum censuræ, sed tantum per modum poenæ imponitur, quod est frequens in jure. Quotiescumque enim suspensio imponitur solum ut delictum puniatur, et non ut a contumacia recedatur, non habet rationem censuræ, sed solius poenæ, juxta principia posita de censuris in communi. Quod autem sæpius feratur suspensio in hunc modum, constat ex cap. Tam litteris, de Testibus, et cap. Cum in cunctis, § ult., de Electione, in 6, et Clement. 1, § penult., de Hæreticis, et Clement. 2, de Poenis, traduntque Canonistæ his locis; et Innocentius in cap. 1 de Excessibus Prælatorum, n. 3, et Abbas, in cap. Reprehensibilis, num. 3, et cap. Sæpe, num. 16, de Appell.

3. *Quid differat inter utramque suspensionem. — Aliud discrimen inter utramque suspensionem. — Tertium discrimen. —* Differtque præcipue inter utramque rationem suspensionis, quod illa, quæ est poena, et non censura, imponitur ad certum tempus; quæ vero est censura, non potest habere terminum præfixum. Prior pars constat ex juribus citatis, et ex cap. 1 de Sententia excommunicationis, in 6, et cap. 2 de Tempor. ordin., in 6, et ratione, quia suspensio est poena proportionata culpæ; ergo quo major fuerit culpa, eo diuturnior erit suspensio; et consequenter pro ratione culpæ talem habebit præfixum terminum. Item in hoc differt (inter alia) a depositione, quod depositio est perpetua, et sine spe restitutionis, ut infra dicemus; suspensio autem esse potest ob certum tempus. Unde, cum illa suspensio, quæ est poena, respiciat tantum culpam præteritam, et non resipiscentiam in futurum, nam in hoc differt a propria censura, non repugnat ut in præfixum terminum feratur. Altera vero pars constat ex superius dictis de censuris in communi, ubi ostensum est, nullam propriam censuram posse ferri ad præfixum tempus.

Et ratio sumitur ex contrario fundamento; nam illa suspensio, quæ est censura, præcipue fertur ad reprimendam contumaciam, et ut homo a culpa recedat; ideoque non potest habere alium terminum, nisi, donec recedat ab illa. Unde est alia differentia, quod suspensio, quæ est tantum poena, non requirit præviam monitionem, quia fertur propter culpam præteritam, etiamsi non habeat tractum (ut aiunt) successivum; at vero suspensio, quæ est censura, semper requirit monitionem præviam, saltem illam, quæ includitur in illa conditione, *si hoc feceris*, vel, *nisi satisfeceris*, ut supra generatim dictum est. Demum ex eodem principio oritur aliud discrimen, quod, quando suspensio est pura poena, et ad certum tempus ponitur, illo elapso per se cessat, sine alia absoluteione, quia causa non operatur ultra præfixum sibi terminum, nec prohibitio ad tempus certum facta extra illud obligat. Sicut enim qui relegatus est ad certum tempus, potest eo elapso libere ad patriam redire, quia jam poenæ sibi impositæ satisfecit, ita suspensus ad certum tempus, postea libere suum officium exercet, in quo conveniant Doctores cum Gloss. in Clement. 1, de Decim., verb. *Donec*, et in cap. Sacro, de Sententia excommunicationis, verb. *Per mensem*. At vero, quando suspensio est proprie censura, ut tollatur, necessaria est absoluteio, sicut prior Gloss. citata significat, et clarius tradit Gloss., in c. Si quorundam, de Solutionibus, et latius inferius in ultima parte hujus materiæ dicemus. De suspensione ergo, quæ est pura poena, fere nihil speciale dicendum occurrit; nam præter ea, quæ sunt de ratione poenæ, ut sic, solum addit, quod sit in tali materia, et per prohibitionem talis, vel talis actus; et ideo definimus suspensionem, quæ est censura; inter tractandum autem de illa simul explicabimus omnia, quæ alteri communia sunt.

4. *Differentia definitionis suspensionis a minori excommunicatione. — Divisio suspensionis in majorem et minorem rejicitur. — Utrum major poena sit suspensio, an excommunicatio minor. —* Additur in definitione differentia inter hanc censuram, et duas alias, quam nunc respectu excommunicationis (quoniam ejus ratio jam a nobis satis explicata est) ex professo declarabimus, respectu vero interdicti attingemus solum, donec de interdicto dicamus. Ab excommunicatione igitur minori manifeste differt suspensio ex vi illius particulæ. Quia excommunicatio minor pri-

vat solum passiva susceptione sacramentorum; suspensio vero non consistit in privatione passiva, sed activa, et non limitatur ad sacramenta, sed ad alias functiones se extendit; imo aliqua est suspensio, quæ nullo usu sacramentorum privat, ut infra dicam. Unde non video, quo fundamento Abbas, in c. ult. de Cleric. excom. ministr., distinguit suspensionem in majorem, et minorem, et hanc posteriorem esse dicit, quæ privat passiva receptione sacramentorum; nullum enim tale genus censuræ distinctæ ab excommunicatione minori in jure reperitur. Si autem ipsamet excommunicationem minorem suspensionem appellat, et confundit censuras, et voce utitur præter communem morem. Differentia ergo assignata illa duo et re et nomine distinguit. Ex illa vero colligunt aliqui, et indicat Cajet., verb. *Suspensio*, graviolem poenam esse excommunicationem minorem, quam suspensionem, quia privat usu maximorum bonorum spiritualium, quæ sunt sacramenta, et privat usu passivo, qui nobis magis necessarius est. Verumtamen si consideremus communem usum, et sensum Ecclesiæ, gravior poena videtur esse suspensio; unde et pro gravioribus criminibus imponi solet. Et per sententiam ab homine frequenter imponitur. Ratio autem esse potest, quia, licet excommunicatio minor privet usu passivo sacramentorum, et suspensio activo, qui non videtur ita utilis ex opere operato, tamen ex se est valde utilis ex opere operantis, et est vel sanctior, vel æque sanctus; unde sanctitatem in ministro requirit, non minus, quam in suscipiente. Et aliunde videtur esse honorabilior usus, et hac ratione secundum hominum apprehensionem in majori existimatione haberi. Deinde excommunicatio minor juxta usum Ecclesiæ facilius tollitur, regulariter loquendo, quam suspensio, unde nunquam reservatur, quod tamen in suspensione frequenter fit. Denique quamvis spiritualia bona majora sint, hominibus tamen onerosior esse solet privatio temporalium, vel quia sensibilia sunt, vel quia eorum jactura minus reparabilis existimatur; suspensio autem, præsertim a beneficio, secum affert aliquam jacturam temporalium bonorum; quia ergo in ratione poenæ illa major est, quæ magis affligit, ideo ex hac etiam parte suspensio gravior poena censetur.

5. *In quo differat suspensio ab interdicto. — Discrimen aliud suspensionis ab aliis censuris. —* Atque ad eundem modum pro nunc

intelligitur discrimen inter suspensionem, et interdictum. Nam interdictum ex se magis privat usu passivo, quam activo, scilicet usu sacramentorum, Ecclesiastica sepultura, et officiis divinis; suspensio vero minime, quia suspensus, et sacramenta recipere, et divinis officiis interesse, et sepultura Ecclesiastica frui potest. Quod si per interdictum privatur quis administratione activa sacramentorum, id non obstat distinctioni harum censurarum, tum quia nihil vetat, ut res diversæ possint habere aliquem effectum communem; tum etiam quia sub diversa ratione illum habent; nam interdictum non privat activo usu formaliter, ut sic dicam, quatenus talis est, id est, quatenus est exercitium, et functio Ecclesiasticæ potestatis, sed solum quatenus necesse est, ut illi intersit is, qui illum exercet; interdictus enim privatus est, ne alicui sacræ functioni interesse possit; propter quod, non solum exercendo Ecclesiasticam potestatem, verum etiam nec cooperando, aut ministrando aliquo modo potest collationi alicujus sacramenti inservire; cum tamen suspensus non privetur illo ministerio, quod laicus adhibere potest, vel in Missæ sacrificio, vel alicujus sacramenti administratione. Ex quo oritur alia differentia, quæ etiam versatur inter excommunicationem, et suspensionem, quod suspensio est propria censura clericorum, ferturque in eos formaliter, ut clerici sunt, aut beneficium habent; interdictum vero, vel excommunicatio communia sunt et clericis, et laicis; unde formaliter feruntur in fidelem, quatenus baptizatus est. Quod discrimen in illa particula definitionis, *minister Ecclesiæ*, insinuat, et in illa, *Ecclesiasticas functiones*; formaliter enim sermo est de functione Ecclesiastica, quatenus significat actionem, et ministerium proprium alicujus Ecclesiasticæ potestatis, quæ clericorum propria est.

6. *Differentia inter suspensionem, et majorem excommunicationem. —* Tandem hinc facilius erit discrimen inter suspensionem, et excommunicationem majorem explicare. Quod perspicuum videbitur, si dicamus differre tanquam includens et inclusum, quia excommunicatio major operatur quidquid suspensio, et multo plura, ut significavit D. Thom. in Addit., q. 22, art. 3, et satis constat ex tractatu de excommunicatione majori; nam privat omni Ecclesiastica functione, tam ad officium, quam ad beneficium Ecclesiasticum pertinente, non tamen sola illa, sicut sus-

pensio, sed multis etiam aliis bonis et commodis, tam spiritualibus, quam temporalibus. Hæc tamen differentia, licet vera sit, non satis declarat diversitatem formalem, et quasi specificam harum censurarum, ut ostendit ratio dubitandi in principio facta. Et ideo addendum est, illosmet effectus privationis Ecclesiasticarum functionum sub diversa ratione fieri per excommunicationem, quam per suspensionem; nam excommunicatio privat omni communicatione, et ita privat illis actibus ut rationem communicationis participant. Suspendio vero non respicit rationem communicationis, sed formaliter privat illis functionibus, quatenus sunt usus alicujus potestatis Ecclesiasticæ, ratione officii, aut beneficii convenientis, quæ est quasi formalis ratio objectiva hujus censuræ, in qua fundantur aliæ differentiæ quasi materiales, ut, v. gr., quod excommunicatio privet suffragiis Ecclesiæ, non vero suspensio, ut attigit D. Thom., in Addit., quæst. 22, art. 5, ad 2. Item, quod suspensio sit censura propria clericorum ut sic, excommunicatio vero communior sit; et similes, quas cum aliis accidentalibus differentiis attigit Navarr., in Summ., cap. 27, num. 65, quas non refero, quia supponunt nonnulla, quæ in discursu materiæ explicanda sunt.

SECTIO II.

Quotuplex sit suspensio.

1. *Divisio prima.* — *Improbatur quoad primum membrum.* — Nonnullæ divisiones suspensionis traduntur ab auctoribus, quæ non omnes convenientes sunt. Tamen eas breviter attingemus, ut impropriis vocibus repudiatis veras species suspensionis eliciamus, et explicemus. Primo ergo distinguunt Canonistæ triplicem suspensionem, scilicet quoad se tantum, quoad alios tantum, quoad se et alios simul. Ita Abbas, in cap. ult. de Cleric. excomm. ministr., et Sylvester, verb. *Suspensio*, num. 4. Sed hæc non est divisio suspensionis, quæ est censura, vel pœna Ecclesiastica, sed in alia lata significatione, ut notavit etiam Navarrus, num. 153. Nam in primo membro dicitur, peccatum mortale suspendere hominem quoad se; et peccatum non est suspensio, ut supra ostendi, et privat non tantum activo, sed etiam passivo usu sacramentorum; quod est signum non privare functionibus formaliter, quate-

nus sunt usus Ecclesiasticæ potestatis, sed quatenus est contrectatio rei sacræ, quæ ab indigno ministro fieri non debet. Et inde fit, ut non privet aliis functionibus, quæ tantam sanctitatem non habent, aut requirunt, ut in præcedenti tomo tractando de sacramentis in genere diximus; fit etiam, ut hujusmodi peccatum nec privet jurisdictione, nec actionem irritam faciat, nec etiam obliget alios ad vitandum peccatorem, nisi fortasse ratione scandali, aut cooperationis ad peccatum vitandum.

2. *Secundum membrum divisionis.* — *Rejicitur.* — *Tertium divisionis membrum solum pertinet ad censuram suspensionis.* — In secundo membro numerantur quædam impedimenta fundata tantum in præsumptione, vel ignorantia aliorum. Sic peregrinus, qui caret litteris dimissoriis, et sufficienti probatione suorum Ordinum, dicitur esse suspensus, ne celebrare possit, juxta cap. Tuæ, de Clericis peregrin., et Tridentin., session. 23, cap. 16 de Reform., et videri potest Covarruvias, in Practic., cap. 33, num. 3. Dicitur autem esse quoad alios, non quoad se, quia cum vere sit sacerdos, secrete, et secluso scandalo potest celebrare. Verumtamen constat illud impedimentum nec esse censuram, neque pœnam aliquam, sed solum defectum notitiæ, et probationis, ex quo nascitur prohibitio quædam Ecclesiastica, fundata in præsumptione, propter vitanda scandala, et pericula. Præterea dici posset suspensus quoad alios, qui aliorum opinione, vel in foro exteriori existimatur ligatus censura suspensionis, cum tamen revera, et in conscientia non sit; tamen ex hoc ipso constat, illam non esse veram censuram, sed putatam, quam hic distinguere non est necesse, nec de ea plurâ dicere quam in superioribus de censura injusta et nulla in communi diximus. Solum ergo tertium membrum positum est ad veram censuram suspensionis significandam, quæ per se loquendo, ipsum hominem secundum se, et respectu aliorum ab usu Ecclesiasticarum functionum cohibet.

3. *Divisio data in vero sensu traditur.* — Alio tamen modo possent illa membra, præsertim primum et tertium accommodari ad veram censuram suspensionis juxta Extrav. *Ad evitanda.* Nam suspensus non denunciatus potest dici suspensus quoad se, et non quoad alios; nam alii non tenentur illum vitare, ipse autem tenetur se abstinere; suspensus autem denunciatus contraria ratione

dicitur et quoad se, et quoad alios suspensus, de quo infra dicemus. Secundum autem membrum accommodari non potest ad veram suspensionem, sed solum ad existimatam. Aliquando etiam contingit aliquem esse jure ipso vere suspensum, et tamen nec quoad alios, nec quoad se in conscientia obligari ad se abstinendum a functionibus, quia res est occultissima, et id facere non potest sine infamia, vel scandalo. Unde videtur esse suspensus, non quoad se nec quoad alios, sed tantum in re quasi in habitu. Sed hoc etiam vere dici non potest, quia sic suspensus tenetur abstinere saltem quoad se. Quod autem in casu propter ignorantiam excusetur, non variat rationem censuræ; neque in scientia per se consideratur.

4. *Secunda divisio.* — *Suspensio vindicativa duplex.* — *Suspensio perpetua duplex.* — Loquendo ergo de propria suspensione Ecclesiastica dividi potest in eam, quæ est proprie censura, et eam, quæ est pure pœna. Quam divisionem aliqui contemnunt, quia in jure simpliciter dicitur, suspensionem esse censuram, cap. Quærenti, de Verborum significat., ubi sine dubio sermo est de Ecclesiastica suspensione; et cum definitio illa doctrinalis sit, quamcumque suspensionem comprehendere videtur. Nihilominus quoad rem constat ex dictis circa definitionem dari duo genera suspensionis, quæ possunt dici vindicativa, et medicinalis; et quoad usum vocum constat solam medicinalem esse propriam censuram, juxta superius dicta. Quia vero utramque explicaturi sumus, oportet ulterius advertere, dividi suspensionem in temporalem, et aliquo modo perpetuam, quæ divisio proprie cadit in suspensionem, quæ est pœna; alia enim (ut dixi) non habet absolutam durationem, sed quasi conditionatam, ut sic dicam, scilicet, donec respicias. Temporalis ergo suspensio dicitur, quæ ad certum et limitatum tempus fertur, ut cum in lege, vel sententia dicitur: *Sit per annum, vel per duos menses suspensus.* Perpetua vero aliquo modo dicitur, quæ pro delicto commisso sine ulla temporis limitatione fertur. Quod duobus modis contingit, scilicet, vel indefinite suspendendo, nullo adjuncto signo expresse significante perpetuitatem, vel addendo illud, ut videre licet in decretis Pie II et Sixti V contra male promotos; uterque autem ex his modis indicat perpetuitatem, posteriori quidem modo perfectam, et simpliciter, ut ex vi verborum patet; priori vero

aliquo modo, quia in his rebus indefinitum includit universalitatem, vel quia nulla est ratio præfigendi unum terminum potius quam alium, vel quia pœna hæc includit negationem, quæ, adjuncta tempori absolute sumpto, totum illud negat. Majoris tamen claritatis gratia possumus unam vocare suspensionem perpetuam negative, vel indefinitam, quia non limitat tempus; aliam vero positive, et simpliciter perpetuam, quia in ipsamet sententia, vel lege ita expresse declaratur. Et inter hæc tanta est differentia, ut illo prior nomen possit retinere suspensionis, hæc vero posterior magis dicenda videatur depositio, quia quando indefinite fertur, admittit conditionem hanc, *donec superior dispenset, vel, usque ad beneplacitum Sedis, aut aliam similem*, quia ex vi illius modi non videtur poni suspensio omnino immobilis. At vero quando positive proponitur ut perpetua, videtur imponi ut moraliter immutabilis, et ordinarie carens spe dispensationis, quod aliquando presse declaratur, ut in dicto motu proprio Sixti V.

5. *Tertia divisio.* — *Suspensio per modum pœnæ etiam in interiori foro imponi potest.* — Tertio dividitur suspensio in eam, quæ est a jure, vel ab homine. Quæ quidem divisio communis est omni censuræ, et nihil hici habet speciale; et ideo sufficient, quæ de censura in communi illam divisionem tractantes diximus. Solum adverteo suspensionem per modum pœnæ solere interdum imponi non solum in externo et contentioso, sed etiam in interiori foro pœnitentiæ; nam a confessario interdum præcipitur; hæc tamen non solum censura non est, verum neque sub hac suspensione, de qua nunc agimus, comprehenditur; neque enim est talis, ut si quis contra illam agat, aut irregularitatem, aut aliam pœnam Ecclesiasticam incurrat, ut notant Navarr., in Summ., cap. 27, num. 151; et Maiolus, lib. 3 de Irregularit., cap. 19 et 23 ex Gloss. in cap. Is qui, verb. *In jure*, de Sent. excomm., in 6. Quod secus est, ut infra videbimus, in suspensione hac fori contentiosi, de qua nunc agimus; hæc ergo suspensio, sive a jure sit, sive ab homine, proficisci debet ex jurisdictione in foro externo sive contentioso.

6. *Quarta divisio.* — *Suspendi ab officio latius patet quam suspendi ab officio sacerdotali.* — *Suspensio ab officio, et beneficio, an sint duæ, vel una tantum censura.* — Quarto principaliter dividi solet hæc censura in sus-